

DE AGRARISCHE GIJZELING - *macro-economische analyse*

Waarom de Nederlandse burger de prijs betaalt voor een failliet model

1. Bottom Line

Het Nederlandse landbouwmodel is macro-economisch onhoudbaar geworden. De sector bezet 54% van Nederlands grondgebied, maar levert de samenleving een *netto verliespost op van €5 miljard per jaar*. De burger betaalt daarmee jaarlijks zelf voor milieuschade, handhaving en misgelopen woningbouw. De sector zit financieel gevangen in een *hypotheekschuld van €39 miljard*. Dit is geen transitieprobleem, maar een acute macro-economische blokkade van het verdienvermogen van Nederland.

2. Strategisch Frame

- *Financiële Lock-in*: Met een schuld van €39 miljard is de agrarische sector niet primair gegijzeld door milieuwetten, maar door banken en kapitaalverplichtingen. Dit dwingt tot schaalvergroting en intensivering, waardoor verduurzaming onmogelijk wordt.
- *Ruimtelijke Verdringing*: Terwijl 54% van de grond gereserveerd is voor een sector die slechts 1,4% bijdraagt aan het BBP, is de noodzakelijke woningbouw voor de kenniseconomie nagenoeg stilgevallen. Aldus gijzelt een 1,4%-sector de rest van de economie via stikstofwetgeving.
- *Negatief Rendement*: Uit MKBA's blijkt dat de externe kosten (waterzuivering, herstel biodiversiteit, klimaatimpact) de economische toegevoegde waarde van de primaire sector overstijgen. De burger betaalt jaarlijks €5 miljard *netto* om een kunstmatige export-illusie overeind te houden.

3. Blinde Vlek

De politieke blinde vlek is dat men de crisis probeert op te lossen met *vrijwillige uitkoopregelingen*, terwijl de kern van het probleem de *financieel-institutionele gijzeling* is. De banken hebben de sector volgepompt met kredieten die nu onder water dreigen te staan. Zonder schuldhervorming en ruimteherverdeling blijft al het landbouwbeleid marginaal. De overheid subsidieert momenteel haar eigen economische achteruitgang.

4. Strategisch Advies

- *Sanering via Schuldenherstructurering*: Betrek de bancaire sector dwingend bij de transitie. Banken moeten een deel van de €39 miljard aan agrarische schulden afschrijven of omzetten in duurzame participaties in ruil voor grondoverdracht aan de staat.
- *Grondbank voor Woningbouw en High-Tech*: Converteer 50% van de agrarische grond strategisch naar bouwgrond voor woningen en high-tech ecosystemen. Dit heft de stikstofblokkade voor vitale sectoren direct op.
- *Internalisering van Externe Kosten*: Voer een strikte beprijzing in voor de werkelijke maatschappelijke kosten (uitstoot, waterverbruik). Dit heft de impliciete subsidie van €5 miljard op en dwingt de markt tot een natuurlijke, drastische krimp naar een hoogwaardige niche.